

Velkommen

Til seminar 27.august 2009 på Jomfruens Egede om

Kommuner, klima og byggeri

KIBS-workshops

1. Energirenovering, egne og andre bygninger og bydele.
med Middelfart Kommune Jørgen Knudsen
2. Planmæssige muligheder og organisatoriske udfordringer for klima- og energiltag ifht bygninger *med Egedal Kommune Jan Poulsen*
3. Klimastrategier og bygningsmassens potentiale med *ingeniør Peder Vejsig Pedersen*
4. Erhvervsudvikling og klimastrategier med *Lolland kommune Leo Christensen*
5. Visionære byggeprojekter og kommuners rolle med *arkitekt Rie Øhlenschläger.*
6. Byudvikling og krav til byggesektoren med *Roskilde kommune Jan Bille*

Klima og miljø innovationer i byggesektoren

- regional omstilling

Jesper Holm

Inger Stauning

Bent Søndergaard

ENSPAC D

Roskilde Universitet

Dominerende fordristisk boligmasse siden 1950'erne – svag energi omstilling, svag ressource og miljøprofil.

Unik anledning 2009

Mange skåltaler for at rykke på bygningsmassen miljø- og klimaprofil:

- Klimapolitiske mål til COP15 m. energibesparelser
- Dansk Byggeri: der sker ikke noget uden at det offentlige går foran,
- KL: mangfoldige tilskyndelser i kommunerne, krav om løft i anlægsmidler. Statskrav til kommunerne om strategiske energiplaner.
- Cinergia, AplusB, m.fl har længe demonstreret konkrete bud på æstetisk bæredygtighed i renovering og nybyg
- Økologisk Råd – har i flere omgange påpeget de store potentialer
- Lavkonjunkturerne gør legitimt igen at kalde på konjunkturpolitiske tiltag i byggesektoren: - AER fordrer 15 mia. i klimatiltag
- IDA foreslå en massiv investering i V.E, energibesparelser i byggeri og bygninger. Frem mod 2020 renoveres 75 % af de dårligst isolerede boliger, vinduerne udskiftes, 30-40.000 jobs, (derefter Bolig +)
- Regeringen: højere anlægsloft, renoveringspulje

.....anledning

- Så potentialet er til stede, men der *sker* jo ikke de store ryk i regeringstiltag, i byggesektoren, i boligselskaberne eller blandt lejerne/husejerne
- – finanskrisen, overkapacitet i boligmasse, mangel på kapital, manglende stabilt samarbejde mellem byggevirksomhederne, dårligt e-mærke –
- Barriererne er velkendte så det er mere interessant at se på *hvordan* kommer vi i gang, hvor ligger bolden og hvad kan vi lære af de steder hvor der vitterlig *er sket end del*, eller hvor bestræbelserne er gjort men der mødes nye barrierer
- Der foregår netop i kommunerne og iblandt entreprenante bogrupper en række tiltag – med *stor variation*

Alternative nicher fra neden og byøkologi

- selvbyggere, eksperimenter med støtte

In

Bofællesskaber med øko-mål

- nye byggemateriale leverandører, dialog med kommuner

Munksøgård

Fri og fro

Hallingelille

Nicher for parcelhusområder

- via LA21 eksperimenter, markeds ledelse, kommuneplan, A21- & planstrategier , jordopkøb av energi byggeri i Stenløse Syd og Herfølge

Herfølge

Stenløse Syd

Stenløse Syd 2007, 2008 og 2009

Passivhuse - lejligheder

Rønnebækhave i Næstved

H2-kollegie i Herning

Bygninger med øko-tiltag

Typehus – Trelleborg 0-energi

Malmö Bo01

01-11-2009

Kontorhus i Tyskland

Inger Stauning, ENSPAC, RUC 2009

Solgården i Kolding

Der er meget stor variation i tiltagene - idag typisk renoveringstiltag. Lokalt befolkningsgrundlag og eksisterende bygningsmasse, politiske og administrative kulturer, kapacitet til at kunne matche byggeindustri, kommunalt joropkøb etc...

I KIBS ser vi det som en lang række eksperimenter der bidrager til at forme niches, læring i byggefag, materialeindustri og blandt entreprenører/håndværkere

For at de mange niches kan skabe en forandring, mener vi kommunerne skal sætte endnu flere tiltag igang, gerne i samarbejde for at finde holdbare byggeteknologiske spor.

Man kan få sat teknologiske standarder som for deltagende byggefirmaer giver et forspring på markedet. Kræver et godt kendskab til bygningsteknik og -reglement og miljø- og energiforhold i byggeriet. Men også borgernes ønsker til bolig og boligområde er afgørende at få ind i processen.

Også i Region Sjælland!

.

Man må have syn for at man skal typisk kunne stille krav til underleverandører eller skifte netværkspartnere og have et bredt netværk i form af policy-, business, underleverandør-, branche mm- og måske endda lobbie for at der sættes standard svarende til egen opnåede førerposition.

Lokale innovative projekter drevet af sociale bevægelser, progressive institutionelle aktører, ildsjæle i forvaltningerne og blandt politikerne i kommunerne - *spiller i dag en stor rolle*

Der kommer nok ikke nogle nye regerings-tiltag .Så det gælder om at finde mulighederne lokalt ...her!

Der er rigtig mange nye partnere at agere sammen med: arkitektfirmaer, byggerådgivere, bæredygtig-byg org., boligselskaber, byggefirmaer mm

Mange af Jer har bidraget og gør det stadig, så vi er glade for at I kan være med og inspirere os alle!